

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 30—
za pol leta 15—
za četrt leta 7:50
za 1 mesec 2:50

Posamezna številka 80 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 22

Ptuj, 30. maja 1920

II. letnik

Napeljava elektrike iz Fale na progi Maribor - Ptuj - Ormož - Središče - Varaž- din.

V smislu sklepa na prvem tozadevnem zborovanju se je vršilo dne 20. maja v veliki dvorani mestne hiše v Ptujju zopet zborovanje delegatov vseh prizadetih občin. Bili so zastopani vsi okraji, ki pridejo v poštev, namreč okrajni zastopi Maribor, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Radgona, Slov. Gradec, Prekmurje, Medžimurje, mesto Varaždin, župnija Varaždin in mnogoštevilne občine. Namen tega zborovanja je bil, da se sestavi definitivni odbor, ki bo takoj pričel s potrebnimi predeli za izvršitev projekta. Na zborovanju se je pred vsem ugotovilo, da je po zastopanih občinah že zagotovljeno kritje za izdelavo projekta in vseh načrtov. Izvolil se je ožji odbor, kateremu je poverjena naloga, da se pogaja s tvrdkami, ki so že stavile ponudbe in, da skrbi za takojšnjo sestavo načrtov in proračunov. V ožji odbor so izvoljeni sledeči člani: Za okrajni zastop Maribor g. župan Karl Černe v Framu, namestnik Franc Žebot, za okrajni zastop Ptuj g. M. Brenčič, dr. Ivan Fermevc, za mesto Ptuj g. dr. Senčar, Franjo Čuček, za mesto in okraj Ormož g. Jakob Zdravec, namestnik župnik Bratušek, za trg in okraj Ljutomer g. Viktor Kukovec, namestnik Joško Rajh, mesto in okraj Sl. Bistrica Hinko Gril, namestnik Daniel

Ali nam je alkohol res potreben?

(Konec.)

Ako se prekorači meja pitja, nastopi torej takozvano alkoholno zastrupljenje. Začne se premnogokrat z želodčnim katarjem in drugimi znaki, kakor s pobitostjo ali težkim spanjem in drugimi težavami in ravno tedaj se čuti bolnik najslabše, kadar ne vpliva nanj alkohol. Piti mora na vsak način, da umori svoje neprijetne občutke. Njegova edina skrb je, da se zadovolji z alkoholom. Pijančevo zdravje propada od dne do dne bolj, ne mara delati, ne skrbi za svojo ženo, za svoje otroke, samo alkohol in zopet alkohol, dokler ne spravi ta ljubi prijatelj rodbine v nesrečo, pijanca samega pa pod hladno zemljo ali pa kar je še hujske: telo še živi, duša pa umre, pijanec zblazni.

Alkohol ne prizanesa nobenemu organu, najbolj pa vpliva na najslabši organ, kakor nas tudi vsak sovražnik napada zlasti tam, kjer smo najslabši. Zato so tudi bolezni, povzročene od alkohola, zelo različne. Najbolj nevarna je pijančevska blaznost; pijanec si domišlja, da ga drugi preganjajo, hodi žalosten in pobit, ginejo mu možgani. Mnogo pijancev zbolijo na jetrih. Precej navadna pijančevska bolezen je vnetje živcev, ki se javlja v trganju po udih. V hujskih slučajih bolnika vse tako bode, da se ga ne sme dotakniti nihče. Izmed drugih živcev trpi najbolj vidni živec in očesna mrežica.

Dokazano je tudi, da je pivec zelo sprejemljiv za nalezljive bolezni, posebno za je-

Omerza, za mesto Varaždin g. načelnik Vjenceslav Pogajski, namestnik Bogdan Svoboda, za županijo Varaždinsko Viktor Platzerjano, namestnik grof Bombelles, za občine Vinica, Bednja in druge Anton Erdelec, za Medžimurje g. poverjenik, za Prekmurje g. poverjenik, namestnik Božidar Sever, za Čakovce Jakob Palkaj, namestnik Valentin Morandini, za Zg. Radgono določi odbornika okrajni zastop. G. ravnatelj Drošl, št. el. dr. v Gradcu se pritegne s posvetovalno pravico. V seji ožjega odbora, ki se je takoj popoldne vršila, se je ožji odbor konstituiral in se je izvolil predsednikom g. Franjo Čuček, za podpredsednika Vjenceslav Podgajski, za tajnika dr. Fermevc, za blagajnika M. Brenčič, ozir. dr. M. Senčar. Sestavil se je zajedno finančni pravni odsek, ki obstoji iz tajnika, blagajnika in odbornikov gg. Zdravec, Patkaj in Platzerjano. V tehnični odsek so poklicani strokovnjaki gg. Podgajski, Platzerjano, Erdelec, Kukovec in Lubša.

Sklenilo se je soglasno, da se sprejmeta ponudbi za izvršitev projekta tvrdke Siemens-Schukert-Werke in družba za el. industrijo v Gradcu. Po sedanjem načrtu se bode izdelal pred vsem glavni vod iz Maribora preko Ptujja, Ormoža, Središča do Varaždina in Varaždinskih toplic. Postranski vodi bi se odcepili pod Mariborom čez Pragersko do Sl. Bistrice oz. Konjic. Od Ptujja bi naj šli stranski vodi po okraju do onih občin, kjer se bo našlo dovolj odjemalcev. Od Ormoža ali Središča bi šel vod do Ljutomera in dalje

tiko, za legar in pljučnico. 40 odstotkov vseh samoumorov in 60 odstotkov vseh železniških nesreč je povzročil alkohol.

Pivci živijo povprečno krajše nego trezni ljudje. Usodni vpliv pijančevanja se razodeva tudi v tesni zvezi, ki obstoji med njim in hudodelstvu.

Nesreča še bi ne bila tolika, ko bi pitje le škodovalo tistemu, ki pije. Ali škoda se razteza na njegovo potomstvo. Otroci starišev, ki ljubijo opojne pijače, so le redkoke-daj popolnoma zdravi. Ni nič nenavadnega, da oče ostane zdrav in da doseže precejšno starost, ali njegovi otroci in vnuki morajo občutiti zle posledice njegove nesrečne strasti.

Neki ameriški kmetovalec je imel navado, da je izpil vsak dan pol litra žganja in je vrh tega dosegel visoko starost 90 let. Toda kaj se je zgodilo z njegovimi otroki? Dva sta umrla v nežnem detinstvu, eden je postal božjasten in je umrl v 15 l., dva sta bila slaboumna, dva lahkomišelnina in pijanca, eden pa pretepač in potepuh.

Tako usodno učinkuje nezmerno pitje. Kje pa je meja zmerne pitja? Tega ne moremo določiti, ker je telesna podlaga pri vsakem človeku drugačna. Ker pa nihče ne more dokazati, da alkohol koristi, je najboljši, da se popolnoma odrečemo alkoholu.

Med Delavci je še vedno razširjeno prepričanje, da so za človeka, ki mora težko delati, opojne pijače neobhodno potrebne. Ali so res potrebne? Alkoholne pijače niso nikomur potrebne, najmanj pa onemu, ki mora težko delati. Kajti delavec, ki pije, nikdar ne

do Radgone in na drugo stran proti Murski Soboti, potem preko Vinice do Bednje, od Čakovca do Dolnje Lendave. Ožji odbor ima izdelati osnutek za prihodnjo zadrugo ali delniško družbo, ki bi podjetje financirala, ako bo načrt na podlagi proračunov, katere nam sedaj trdke izdelajo, po naših denarnih sredstvih izvedljiv. Vsekakor je stvar v najboljšem teku in če ostane zanimanje še nadalje tako živahno, smemo v gotovostjo pričakovati, da se zasveti Podravje v doglednem času v električni luči, da se elektrificirajo že obstoječa industrijska podjetja in, da nastane nova s pomočjo električne sile.

† Maršal Svetozar Borojević umrl.

V živem spominu je še našim ljudem, ki so se borili ob soški fronti proti Italijanom, in sploh našemu narodu, zlasti po Goriskem in Kranjskem, ime Svetozarja Borojevića, ki je bil ob izbruhu italijanske vojske l. 1915 imenovan za vrhovnega poveljnika naši protitalijanski armadi. Umrl je v noči od 23. na 24. maja t. l. v Celovcu. Pokojnik je bil po rodu Srb iz Hrvatske, pri nas edini višji poveljnik slovanske krvi v minulisvetovni vojni. To je dosegel po svoji izredni nadarjenosti in sposobnosti, čeprav pri tem ni postal narodni renegat, kakor je to storilo sto in sto njegovih stanovskih tovarišev iz osebnih

zdrži toliko, temveč se prej utruji, nego tisti, ki ne mara za pijačo.

Alkoholik nima srca zato, kar je človeku najdražje na svetu: Za otroke, za ženo in za stariše. Alkoholiku se zdi škoda vsakega vinarja za dobre namene. Ni pa škoda, če v enem dnevu vse zapije, kar ima. Človek, ki se je udal pitju, izgubi zmisel za vse, kar je višjega in plemenitejšega.

V svetovni vojni se je dajalo vojakom alkohola v večji meri vedno tedaj, ko se je začela ofenziva, da bi izgubili vsak človeški čut in divjali kakor zveri. Učinek alkohola je bil res popoln.

Da se je pijančevanje že tako razširilo, je glavni vzrok iskati v pomnoženem proizvodjanju opojnih pijač. Čim več točilnic je, temveč se pije.

Dobiček, ki ga ima država od alkohola, je le navidezen, ker je škoda, ki jo povroča, neprimerno večja. Nekateri države v Ameriki so to že sprevidele in prepovedale uživanja vsakega alkohola.

Kdor je že predaleč zabredel v pijančevanju, temu je težko pomoči. Pravi, da ga nekako oživi, okrepi. Imamo pa zato druga sredstva in zelo koristna, to je sadje, ki še je vrh tega veliko ceneje, nego žganje, in res ugasi našo žejo, alkohol pa jo le vzbuja.

Zato se tudi moramo boriti proti alkoholu zlasti mladina, katere alkohol še nima v svojih ostrih krempljih, da sveto služi svoji sveti domovini.

Prazne čaše, srca puna,
manje riječi, više čina,
tad će biti opet sretna
lijepa naša domovina.

koristi. Da se ni spuščal v politiko, je bilo umljivo, saj so ga še tako napadali kot pravoslavnega Srba ne samo njegovi narodni nasprotniki, nego celo domačini, označujoč ga za srbskega agitatorja. Za nas Slovence je bilo odlične važnosti, da se je Borojevič kot poveljnik proti Italijanom odločil sprejeti borbo ob Soči in ne ob Savi, kakor so želeli drugi krogi. S tem je preprečil, da ni že koj v začetku sovražnik preplaval z vojsko Kranjske in zapadne Hrvatske, preprečil, da nista te deželi porušeni in opustošeni kakor Goriška, preprečil končno, da nimamo sedaj v Ljubljani italijanske vlade, gospodujoče čez vse Kranjsko in še dalje, nego svojo narodno vlado. — Tragičen je bil konec slavnega moža. Za velike uspehe v svetovni vojni smo Slovenci in Hrvatje nekdanj proslavljali svojega odličnega rojaka in se ponašali z njim pred svetom, po polomu pa se značajnemu možu ni posrečilo, da bi ga sprejeli v našo vojsko, dasi so to dosegli razni častniki, ki so bili gotovo manj vredni našega zaupanja. Mož je to hudo bolelo, ker se mu je zdelo to ravnanje krivično. Zatrjeval je, da je delal samo čast Jugoslovenom, katerih zvest sin je bil in je hotel ostati. Ob Vrbskem jezeru je osamljen preživel konec svojega življenja in če že ne v domovini, počivajo njegove kosti tik nje, v kraju, ki gre po pravici nam, čeprav se ga lasti prevzetni sosed Nemeč.

Gospodarstvo.

Nekatera važna opravila v vinogradu.

(Konec.)

S prikrajšavanjem oviramo mladike v rasti, prisilimo pa v bližini grozdja ostalo listje k večjemu delu, vsled česar se grozdje lepše razvija in bolj zori. Ker je pa ravno listje za razvoj in zorenje grozdja (ter seveda tudi lesa) tako neobhodno potrebno, je največja napaka, ki jo more vinogradnik storiti, ako obira kadarkoli zdravo listje okoli grozdja. Le bolano, t. j. rumeno in suho listje se sme obrati, kajti če se obira zdravo, zeleno listje, dobi sicer grozdje neko na videz lepšo barvo, a jagode ostanejo drobne in kisle.

Kakor rečeno, krepimo vsled prikrajšanja zalistnikov in onih mladik, ki so le zgolj radi nastavljenega grozdja ostale, ne le grozdje, ampak tudi one mladike, ki jih menimo drugo leto narezati na reznike inšparone. Te pustimo neovirano rasti in se razvijati do jeseni. Proti jeseni pa, ko se prične grozdje mehčati in les rumeniti, t. j. spodaj zoreti, je čas, da tudi tem mladikam porežemo vrhe, da grozdje lepše zori in se les spodaj bolj krepí; vendar se naj ne odrezuje prerano vršičev, ker bi sicer spodnja očesa začela poganjati in bi to zmanjšalo trgatega prihodnjega leta. Najboljši čas za odrezavanje vrhov je, ko so mladike nekako do polovice zlesenele; tedaj tudi solnce že pojema v moči in se s tem delom prepreči obsečenje grozdja.

Izjemoma smo prisiljeni tudi prej odrezovati vršiče, n. pr. ako so ti močno od peronospore popadeni ali, ako imamo vetrovno lego in slabo kolje.

Vršiči se naj ne prikrajšavajo prenizko, ampak tako, da ostane še čez kol stoječa sločina, da ne pride v senci stoječe grozdje prenašlo na solnce in ker so te sločine vendar nekaka obramba proti pozni toči. Pri prenizkem prikrajšavanju vrhov bi se tudi lahko spodnja očesa preveč nabuhnila ter postala prerahla in proti zimskemu mrazu manj trpežna. Zupanc.

* * *

Letina na slovenskem Štajerju obeta letos zelo mnogo. Sadja bo toliko kot že več desetletij ne. Črešnje že zorijo. Vinogradi kažejo srednje dobro. Peronospora se pojavlja v veliki meri. Na polju se vse vrste pridelkov bujno razvijajo. Zimski ječmen je že blizu zoritve. Žito ni prav nič poleglo. Sena bo zelo velika. Košnja se že pričinja. Sploh smo v vseh kulturah za 3 do 4 tedne naprej napram prejšnjim letom.

JDS za revizijo pristojbin uvoza in izvoza. Načelstvo JDS je v svoji seji dne 18. t. m. sklenilo podvzeti odločne korake, da se popravi oz. prepreči škoda, ki jo je narodnemu gospodarstvu prizadejala Protič-Korošičeva vlada z uvedbo raznih taksnih pristojbin in z zvišanjem poštarine. Tudi se bo zahtevala odprava izvozne carine na vino, sadje in one predmete, ki jih pridelamo v izobilju in s katerimi bo treba nastopiti na inozemskih tržiščih. Akcija se bo raztezala tudi na luksuzne predmete, ker je med njimi navedenega mnogo blaga, ki spada k vsakdanji potrebi.

Propaganda za 10-urni delavnik v Švici. Bogata Švica stoji pred razrešitvijo vprašanja o prehodu iz 8-urnega v 10-urni delavnik. Po celi republiki se dela za to smer velika propaganda. „Neue Züricher Zeitung“ prinaša sledečih deset zapovedi: 10-urni delavnik bo reguliral gospodarsko življenje; 10-urni delavnik nam bo dal vse produkte, ki nam manjkajo; 10-urni delavnik bo uničil dražnjo in povzročil padanje cen; 10-urni delavnik odstrani bo vse težave, na katerih danes trpimo; 10-urni delavnik bo vspostavil finančno ravnatežje; 10-urni delavnik v obče nam bo prinesel veselje do dela; 10-urni delavnik nam bo vrnil zdravje in blagostanje; 10-urni delavnik nam bo vrnil mir; 10-urni delavnik nam bo pomagal, da odpravimo socijalni nesporazum; 10-urni delavnik nas reši boljševizma!

Bodimo pozorni. Čitali smo v številki 17 našega lista prepotrebni članek, v katerem se vinogradniki pozivajo na boj proti peronospori, ki je že marsikaterega vinogradnika oropala lepega kapitala. Ne bo odveč, ako objavimo tudi nekatere napake, ki jih je opaziti v obrambnem delu napram peronospori. Namen škropljenja je, da se obranimo peronospore, zato moramo pravočasno škropiti; saj je vendar jasno, da se vsake bolezni, če smo previdni, lažje varujemo, nego jo odpravimo. Čas škropljenja se ne da določiti za vsa leta naprej po pratiki. To je odvisno od rasti vinske trte, od lege vinograda in vremenskih vplivov. Vinogradniki morajo torej hvaležno sprejeti poučne članke, ki nam jih prinašajo vinarski strokovnjaki od časa do časa v različnih listih. Velika napaka pa je, da se velik del čitateljev vinogradnikov ne ravna strogo po dobro hotelih navodilih, le približno tako uravna svoje delo, katero mu zato čestokrat ne poplača letoletnega truda in stroškov. Žalostno dejstvo pa je, da imamo tudi takšne posestnike, ki delajo vedno po enem kopitu, ne oziraje se na desno in levo. Škropi se v mnogih vinogradih prepo- vršno; le stopite v vinograde, prepričate se lahko, koliko listja na vinski trti ni občutilo škropilne zmesi. Uverili se boste, kako malo se upošteva važnost škropljenja na spodnji strani listja. Rastopina galice in apna je čestokrat preslaba, v nepravem razmerju. Galico tehtajo, a apno merijo na veliko, kar na lopate ali motike in se ne ozirajo pri tem na njegovo kakovost. Malokateri vinogradnik se poslužuje preskusnega papirja. V velikem vinorodnem okolišu mojega službenega kraja poznam samo dva posestnika, kjer je doma to preskusno sredstvo. Kakor sem omenil, škropilna zmes ni vedno dovolj močna, z galico preveč štedijo in to tudi v mokrotnem letu, kakor je bilo lani. Nekateri do tretjega škropljenja ne pridejo celo takrat, ko bi trebalo štirikrat škropiti. Kdor lansko leto ni štedil z galico in jo je pravočasno in pravilno uporabil, pa tudi ni bil neprijazen žvepljanju, temu se je trud obilo poplačal, čeravno ne tako kakor gostilničarjem, med katerimi je mnogo takih, ki so si nakupili pretočeno vino po 8 — 10 K, pa so ga točili po 20 — 24 K liter. Pred nekaj tedni je kupil gostilničar pri nekem magnatu vino liter po 18 K in ga toči 32 K. Viničar dotičnega veleposestnika pa nima kruha in ne denarja in se jezi sedaj nad gospodarjem in ravno tako nad gostilničarjem, kateri ima pri enem litru več čistega dobička, nego on s svojo ženo dnevno zasluži. Ali naj takšen delavec skrbno in zvesto dela v vinogradu? To vprašanje ni težko re-

šiti. Da nam pa migljaj: Dobrega, zvestega delavca dobro plačaj! Daj mu ob branju zdatno nagrado za skrbno delo v vinogradu! Kakor pri vinogradstvu, moramo tudi v drugih panogah kmetijstva z združenimi močmi delati na to, da se otresemo raznih škodljivcev in napak. Naše narodno premoženje se bode pomnožilo in temelj mlade države se bode okrepil. K temu lahko ljudska šola s sporazumom s kmetijskimi strokovnjaki mnogo pripomore. Zatorej pa na delo, na delo in zopet delo! Lešnik Janko.

Naknadna zamena kronskih bankovcev. Finančni minister je odredil, da vsi denarni zavodi v kraljestvu, ki zamenjavajo kolekovane bankovce, zamenjajo še dne 31., 31. maja, 1., 2. in 3. junija t. l. z novimi kronsko-dinarskimi novčanicami vse pravilno kolkovane kronske bankovce, ki se iz kakoršnegakoli vzroka niso mogli zamenjati v določenem roku. Minister posebno poudarja, da se po tem roku pod nobenim pogojem ne bodo več zamenjali kronski bankovci. Kdor ima torej še kak pravilno kolkovani bankovec po 20 K, 50 K, 100 K ali 1000 K, naj ne zamudi te zadnje prilike, nego zamenja pri davkarji za nove novce.

Potreba bencina. Od vseh strani se naši gospodarji opominjajo, da naj čim preje uredijo svoja gospodarstva, da naj jih zboljšajo, skušajo pridelke pomnožiti. Res je to potrebno, da preneha pomanjkanje, da se zvišajo dohodki iz gospodarstev. Toda naši gospodarji tega nimajo popolnoma v svojih rokah, ampak so odvisni dosti od drugih faktorjev. Dandanes še čutimo pomanjkanje vozne živine, vozov, dobrih plugov, raznega orodja, umetnih gnojil itd. Bliža se prva košnja, bliža se mlatitev. Kosilnic ni dobiti, za mlatitev ni dobiti bencina. Mlatilne stroje imamo, pa ne bencina. Naši gospodarji vprašujejo, kako je to mogoče, da se dobi v naši državi toliko bencina za tiste avtomobile, s katerimi drdrajo po svetu prekupci, verižniki, tihotapci, in nebroj raznih židov. Bencin se pač tudi skriva po skladiščih, kakor se skriva pšenica, koruza, razna moka, da morejo lastniki tirati ceno navzgor. Da so pri tem poslu udeležene tudi tvrdke iz Slovenije, to svedoči naznanilo trgovske družbe, „Promet v Ljubljani“ v listu Agamer Tagblatt, št. 78. V tem inzeratu ponuja namreč Promet trideset kotlov (cistern) bencina, ki se nahaja v Vinkovcih! Naši gospodarji si ne morejo iti po bencin za mlatitev v Vinkovce, to je družbi „Promet“ tudi dobro znano. Zatorej ponudba ne more veljati našim gospodarjem, za katere bi moral „Promet“ kot domače podjetje vendar v prvi vrsti skrbeti. Smatrati je tedaj, da se ponuja od trgovske družbe v Ljubljani bencin, katerega mi krvavo potrebujemo, tujim prekupcem, verižnikom, tihotapcem, da se zaradi cen niti toliko bencina ne spravi v Slovenijo, kar bi ga potrebovali meseca julija za mlatilne stroje! Ali državna oblast to odobrava? Ali si domišljuje, da s tem podpira naše gospodarstvo? Ali ne bi hotela naša „Kmetijska družba“ vmes poseči in posredovati, da dobimo pravočasno bencin za mlatilne stroje v Slovenijo? Prosimo, usmilit se nas!

Zakaj ne dobimo petroleja? Med nami Jugoslovani se sicer tudi nahajajo sloji, kateri se potegujejo za skrajšanje delavnih ur, kateri bi radi le malo delali, pa pri tem dosti zaslužili. Bogu bodi hvala, da ti sloji ne tvorijo večino prebivalstva, ampak da so le mala vejica tega. Velika večina slovenskega prebivalstva se ne boji dela, se mu ne izogiblje, hoče delavne ure pomnožiti, delavnik nategniti. Da pa se more ta cilj doseči, za to se potrebuje luč, da se more pričeti delati na vse zgodaj, da se more delati pozno vnoč! Tako prizadevanje bi se moralo podpirati, ker je le v korist mladi državi Jugoslaviji! Pa ne najde razumevanja pri naši vladi. Nasprotno, oviranje! Vlada v Beogradu naših gospodarskih razmer ne pozna. Se tudi ne potrudi, da bi se z njimi seznanila. Zatorej mora deželna vlada za Slovenijo posredovati, ako je treba, tudi energično nastopiti, ker mi nismo in nočemo biti hlapeci,

ampak le enakopravni in enakovredni državljani! Da se moremo gospodarsko razvijati, se nas mora podpirati pri našem prizadevanju, nikakor pa ne ovirati. Delavnost, podjetnost se mora vzbujati, krepiti, nikakor pa ne zatirati. Mi smo postavljeni ob nemško mejo. Tekmovati moramo s prebivalstvom onkraj meje, ker ne moremo postaviti med našo Jugoslavijo in med Nemško Austrijo kitajskega zida! Taka gospodarska ločitev niti na Balkanu ni mogoča, kamo — li pri nas! Ako pa hočemo tekmovati s sosedi, moramo delati, delati ne samo sedem, ali osem, deset, ali trinajst ur, ampak toliko, kolikor to pripušča naše fizične moči. Teda j moramo delati po noči! Ker potrebujemo v ta namen luči, petroleja, občutimo posebno dolgotrajno pomanjkanje tega. Obrnili smo se na razne trgovce, da bi nam preskrbeli petrolej še pred zimo. Dosegli nismo ničesar. Vendar pa smo od ene največjih trgovskih tvrdk izvedeli vzrok, zakaj ne dobimo petroleja. Ta tvrdka nam je namreč med drugim tudi to le pisala: Naznanjamo Vam, da smo si prizadevali na vse načine, da bi dobili, kolikor mogoče mnogo petroleja za naše podružnice v Sloveniji. Hoteli smo biti prvi, in za to smo prosili pri vladi, da nam dovoli izvoz lastnih železnih sodov v svrhu napolnitve z mineralnimi olji iz naših jam na Poljskem. Minul je mesec, minulo je četrtleta, minulo je leto, in glej po preteku enega leta smo dobili vendar enkrat odgovor itd. Ali sedaj veste, zakaj ne dobimo petroleja od nobene strani? Indolenca, stupidnost državnih uradnikov je kriva. Tako važne stvari pustijo kar celo leto ležati nerešene na svoji mizi. Ali tak uradnik zasluži, da se mu daje plača, da se ga pusti sedeti v uradu? Tako lenobo je pognati na cesto, naj si bode pripadnik te ali one stranke. Zahtevamo remediura!

Dopisi.

Mestna glasbena šola v Ptuju priredi v torek, dne 1. junija 1920 v dvorani „Društvene hiše“ I. Veliki koncert s sodelovanjem pomnožene mestne godbe in otroškega zbora glasbene šole pod vodstvom ravnatelja gosp. V. Engerer-ja. Pri koncertu sodelujejo iz posebne prijaznosti: Ptujsko pevsko društvo, člana glasb. šole v Mariboru gđc. Deylova in prof. Šlais, gđc. Bejlova ter drugi šoli naklonjeni glasbeniki z bogatim sporedom. V nedeljo, 13. junija priredi glasbena šola velik „pomladanski izlet“ gojencev k Bračiču, s petjem in godbo. Darila za pogoščenje siromašnih otrok in za srečolov se hvaležno sprejmejo. Oddaja v glasbeni šoli.

Državna politika v Ptuju. V Časopisu za zgodovino in narodopisje razpravlja prof. dr. Fr. Kovačič o „Mariborskem vprašanju“ ter navaja stvarne narodopisne razloge, s katerimi je naša delegacija na mirovni konferenci v St. Germainu rešila mariborski in ptujski okraj za našo državo. Razprava dokazuje, da je vse nemštvo v Mariboru, Celju, in Ptuj u le umetno. Pisatelj konča svoj spis s sledečimi besedami: „Objektivno dognana resnica v dejanskem, narodnem razmerju mora biti tudi podlaga smotreni državni politiki, da se ne bo s kratkovidnimi kompromisi v novi obliki gojilo staro renegatstvo in tujerodnemu življu dopuščal večji vpliv, kakor mu gre po njegovi resnični moči. Učenjak, ki je z neumornim znanstvenim delom dokazal neopravičenost nemških zahtev, ima pravico zahtevati smotreno državno politiko, ki ne sme dopuščati, da naši ljudje pod krinko umetniške mednarodnosti podpirajo tuja stremljenja, ovirajo pa naše lastno kulturno delo, namesto da bi ga podpirali po svojih zmožnostih.“

Krajevna organizacija IDS v Ptuju je poslala 1. predsedništvu dež. vlade v Ljubljani 2. ministerstvu za notranje zadeve v Ljubljani 3. drž. pravdnikstvu v Mariboru oficijelno poročilo glede naši državi sovražnega zborovanja ptujskih begunskih renegatov v

Gradcu. Pozvala je imenovane oblasti, da postopajo v smislu obstoječih zakonov in naredb proti krivcem. Odbor.

Mestni sosvet v Ptuju je v seji dne 26. maja uvedel ob torkih, četrkih in sobotah od 3.—5. ure popoldne kopalne ure v mestnem kopališču izključno za ženske.

Odgovor na izjavo v „Ptujskem listu“ štev.

21. G. Šegula, mizar v delavnici juž. žel. v Ptuj, je izjavil, da je imel prepričanje, stavka železničarjev je bila le za zboljšanje gmotnega položaja, da ni komunist, pač pa dober Jugoslovan. Res dobro! Stavka je bila namenjena za zboljšanje gmotnega položaja. Pa le nekaterim je bila namenjena ta dobrota. N. pr. postajenačelnik naj bi bil postal neki vozopisec, prometni kontrolor neki premikač, načelnik progovne sekcije neki „Deutschböhme“, katerega se sliši govoriti le nemški, načelnik delavnice pa najbrže g. Šegula sam i. t. d. Ta gospoda bi si bila res zboljšala svoj položaj! Kdo povrne pa izgubo zapeljanim železničarjem, po 800 K povprečno na osebo? — Kaj pa Vaš „štrajkfond“? Ga ni več?! Ali naj dobijo iz tega fonda samo „ponesrečeni“ novi načelniki nadomestilo za zgubo plač? Nezasodoljnost obstoja že od početka, ko so bili tudi socialdemokrati ministri. Da pa javnost vidi, kaki Jugoslovani so vaši somišljeniki, posebno g. Šegula, se navede vsebina njegovega pisma ob času stavke, svojim ovčicam, ki se glasi sledeče: Ptuj, 20. aprila 1920. Cenjeni sodrugi! Ker menda tudi pri Vas strašijo železničarje, da jih pripravijo v službo in v delo, če ne, da pridejo pod vojaško oblast, Vam naznanjamo, da smo včeraj 2 sodruga v Maribor po informacije poslali in mariborčani nam naznanjajo, da je to samo špinarija od nadinšpektorja Vrečka, torej se železničarji naj ne pustijo od tega nadzvezarja za nos voditi in naj obvarujejo mirno kri in strogo disciplino, dokler ne dobite od nas kakšnega obvestila. Pozive za vojaško službo ima samo „Pokovska okrožna komanda“ (Ergänzungsbezirkskommando) pravico deliti in tista še do danes nič ne ve od tega. Mislimo tudi, da se te vojaške komande bodo dobro premislile, predno bodo take pozive izdale, ker že celo vojaštvo komaj čaka momenta, da bi po njihovih tiranijah vdarilo. Toraj sodrugi zaupniki vplivajte na vso osobje, naj vztraja mirno in naj bo vsaki ponosen na današnjo disciplino železničarjev. Sodrugi Kopač in Naktigal sta se včeraj z avtomobilom v Ljubljano peljala in bota tam tistim gospodom že njihovo mnenje povedala, da ne bodo toliko teh strašilov pošiljali med železničarji, ker to druga ne pomeni, kakor da bi nas, ki smo že bolj na meji in daleč proč od centrale, premotili in stem našo solidarnost oslabili. Prosim Vas tudi sodrugi v Ormožu, zberita se eden ali dva z kol-som in se peljita v Središče in povejta tam tistim paša Čučeku, da se on naj ne igra preveč z njegovo eksistenco in da mu plačilo za njegovo dejanje ne bo odšlo, ker ljudska sodba je dosti starejša, kakor pa navadna in da sodba temu Čučeku ne bo odšla. Pri vsem tem pa tudi tam tistim delavcem povejte, da bi Čuček z njegovim trabantom vred nemogel nič napraviti, če bi delavci imeli toliko energije in bi mu enkrat za vselej njihovo disciplino in korajžo pokazali. Mi smo namreč zvedli, da v Središču 8 progovnih delavcev pod komando tistega Čučeka dela. Skusite toraj, da to na vsaki način prepričate in te delavce podučite. Toraj živela solidarnost in moč, potem mora zmaga biti naša. Pečat: Splošna železničarska organizacija za Jugoslavijo, krajevna skupina Ptuj. Pozdrav Ivan Šegula. — Ta dopis nam kaže, kakó je bilo g. Šegula samo za zboljšanje mestnega vprašanja. Res lepo!

Cene padajo na celem svetu. Pozivamo vlado in naš odbor v Ptuj, določen za določanje cen, da sedaj pripomore s svojo oblastjo pri tem stopnjevanju nizzól.

Na pogrebu veleč. g. župnika Jakoba Menharta pri Veliki nedelji je nabral ormoški kaplan za ptujsko in mariborsko Dijaško

kuhinjo 800 K, ki so se razdelile polovično na obe kuhinji.

Umor v Zg. Hajdinu. Dne 9. t. m. je bil posestnikov sin Franc Veronek iz Zg. Hajdina baje od tamošnjih domačinov radi že dalje časa trajajočega sovraštva iz neke vojaške puške v hrbet ustreljen ter je vsled tega drugi dan umrl.

Najden utopljenec. Dne 6. t. m. je bilo blizu Sv. Vida pri Ptuj najdeno v Dravi moško truplo, ki je že več kot en mesec v vodi ležalo. Utopljenec je 25—35 let star, 173 cm visok, močne postave, okroglega lica, obrat, ima črne lasi in dobre zobe. Na sebi ima vojaško srnjco in take sp. hlače, zelen telcvník z okroglimi svetlimi gumbi, iz vojaškega plašča napravljeno suknjo, vojaške zelene hlače in iz goveje kože čevlje.

Turniše pri Ptuju. V pondeljek dne 17. maja t. l. je zjutrajnji osebni vlak Ptuj-Maribor pri čuvajnici na Turnišah trčil ob z vinom naložen voz, ker voznik ni mogel pravočasno prepeljati čez progo. Strlo mu je voz in 3 polovnjake vina. Voznik Janez Vindiš iz Leskovca je z malimi poškodbami srečno ušel nesreči, ker je bil s konji vred že čez tir. Splašeni konji so mu pa zbežali na Hajdin. Lastnik vina in voznik trpita ogromno škodo. Kdo pa je zakrivil? Ker so še železniški uslužbenci na posledicah mukapolnega stavkanja zelo utrujeni, se lahko krivcu ta nezgoda odpusti, da ni bil zmožen pravočasno zapreti zatvornic proge. Za povrnitev škode se pa itak lahko zopet zvišajo pristojbine pri železnici, češ, zakaj se ne bi to potujočemu ljudstvu nekaj več zaračunilo na korist vrlo služečim železničarjem, ker po njih načelu ne bi bilo nobene nezgode na železnicah, ko bi vedno stavkali in višjo plačo zahtevali. „Železniških nadlog — varuj nas Bog.“

Zdravilne rastline. Naša država daje milijone drugim državam za razna zdravila. Z nekoliko pridnostjo in pametjo pa bi mnogi teh milijonov lahko ostali doma. Imamo namreč tudi pri nas mnogo zdravilnih rastlin, ki jih pa malokdo zbira za prodajo. Je to bezgov, lipov cvet, kamilice itd. Naše skrbne gospodinje itak poznajo ta zelišča, ter se oskrbe z njimi, zlasti v krajih, ki so bolj oddaljeni od mest. Treba bi bilo pa tudi, da bi se lotili v večjem obsegu nabiranja. Marsikdo bi si lahko s takim nabiranjem zaslužil lepih novcev, ter koristil ne le sebi, nego tudi državi, ker ne bi bilo treba iz tujine kupovati stvari, ki jih imamo dovolj doma. Naloga naših lekarjev bi bila, da delo primerno organizirajo.

Politične vesti.

Občinski volilni zakon za Slovenijo. Potrjen je novi občinski volilni zakon. Najvažnejše je v njem, da imajo volilno pravico vsi državljani, stari 21 let, torej tudi vse ženske. Dosegli smo torej v Sloveniji višek razširjene volilne pravice.

Čehi na Dunaju. Avstrijska republika je odkazala Čehom na Dunaju 15 poslapij, v katerih se je po hinkoštih začel za češke otroke češki pouk. Saj pa tudi ni bilo mogoče še nadalje vzdrževati krivičnega stanja. Zakaj pri zadnjih volitvah so dobili Čehi na Dunaju nad 65.000 glasov. Prejšnji avstrijski vladi tudi toliko število glasov ne bi bilo zaleglo, kajti ona je hotela vse pobasati v nemški koš, naj je bilo tistim to ljubo ali ne, za pravico se ona ni brigala.

Iz Češkoslovenske republike. Po novih državnih volitvah se je sestavilo novo ministertvo iz socijalnih demokratov (7), agrarcev (4) in narodnih socialistov (3); značilno je, da sta najvažnejši stroki, finance in trgovino, prevzela dr. Engliš in dr. Hotovec, ne kot strankarja, nego kot strokovnjaka. Tudi češkoslovenska republika se ima trdo boriti z draginjo, ali z vztrajnim delom in premišljenim vodstvom se lepo razvija in vstopa v svetovno gospodarstvo kot nejmoenejša med novo nastalimi državami.

Na Madžarskem. Gospodje na Madžarskem so iz sebe. Vrhovni svet je namreč kratkoma odklonil vse njih protipredloge, zavrnil revizijo mej, ter jim pri tem povedal še nekaj bridkih resnic. Dosedaj so madžarski mogotci bili vajeni delati edino po svoji pameti in v svojo korist, pa biti v obraz vsaki pravici, ki so jo tlačeni narodi zahtevali za se. Sedaj pa da bi se morali poboljšati? Hudo je volku odložiti svoj roparski posel in še kaže zobe, ko je že dobro spravljen na varnem. — Kako „vzorne razmere“ vladajo tam, kaže najboljšo, da so pretekle dni oficirji sami sestavljali oborožene bande, s katerimi so ropali. Prišlo je pri tem do krvavih spopadov, pri katerih je izgubilo dosti ljudi svoje življenje.

Društvene vesti.

Družabni večer v vseh prostorih Narodnega doma s predavanjem g. dr. Vrečka: „O učinku alkohola na organizem“, prosto zabavo in plesom se vrši v soboto, dne 29. maja t. l. Svira kvartet Ptujске mestna godbe. Začetek 20¹/₂ uri. Vstopnina 2 K. Ker je čisti dobiček namenjen akad. podp. društvom, se prosi za mnogobrojno udeležbo. Dame, ki bi prispevale pecivo, se prosi, da pošljejo ispr. v soboto popoldne med 7.—8. ure v Narodnem domu.

Na Vidov dan koncert Pevskega društva v Ptuj.

Pevsko društvo v Ptuj opozarja pevce in pevke, da se vrsijo odslej vaje za moški zbor ob pondeljkih, za mešan zbor ob sredah in za ženski zbor ob petkih, vedno točno ob 20. uri.

Koncert, ki ga priredi Pevsko društvo v Ptuj v mestnem gledališču na Vidov dan, vzbuja že sedaj veliko zanimanje. Pevci in pevke se že prav pridno vadijo in bodo dosegli, kakor kaže, s proizvajanjem krasnih moških in mešanih zborov uspehe, kakor jih je bilo to staro društvo vajeno v predvojni dobi. Program obsega poleg umetnih posebno tudi narodni pesmi. Več priobčimo prihodnjic.

Razno.

Kaj je komunizem? V Parizu so se pojavili prvič komunisti po izgubljeni vojski z Nemčijo leta 1871. Da se strup ni razširil, k temu je pripomogel največ letak z naslednjo pesmico:

Kaj je komunizem?

Kjer vsakdo žanje, a nihče ne seje,
kjer vsakdo trga, a nihče ne krpa,
kjer vsakdo zapravlja, a nihče ne dela,
kjer vsakdo podira, a nihče ne zida,
kjer vsi popivajo, celo še čez mere,
a prav nihče vinograda ne bere,
kjer vsi kriče, a vsi le slišijo slabo,
kjer nihče ničesar nima, a vsi trošijo,

kjer se nihče ne uči in nihče ničesar ne zna, toda tistih, ki hočejo učiti, je povsodi odveč.

Voditelji komunistov izpuščeni iz preiskovalnega zapora. V soboto zvečer so bili izpuščeni iz preiskovalnega zapora v Ljubljani komunistični voditelji dr. Lemež, urednik Golouh in tovariši. Preiskava je končana.

Novo poslopje za parlament bodo začeli graditi v Belgradu. Stroški so proračunjeni na 17. milijonov kron.

V upravni svet Južne železnice sta bila 21. t. m. izvoljena tudi dva Slovence, inženjerski Dragotin Hribar in Fran Šuklje.

Listnica uredništva.

Sv. Duh v Halozah. Vaša notica nerazumljiva, prosimo natančneje.

PIROL

je iskušano ubranljivo sredstvo proti svinjskim boleznim.
1 steklenica stane 8 K.
Dobi se pri **Magdalenski lekarni v Mariboru.**

Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10,—, za podgane in miši K 10,—, za ščurke 10 K; posebno močna vrsta K 20,— posebno močna tinktura za stenice 10 K; uničevalec moljev 10 K; prašek proti ušem v obleki in perilu, proti ušem pri perutnini 6 in 10 K; prašek proti mrčesu 6 in 12 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K; mazilo za uši pri živini 6 in 10 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10,—, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K.

Posilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

!!! Cvetlični dan! !!!

V Ptuj je dovoljen cvetlični dan v prid vojnih invalidov, vdov in sirot
V NEDELJO, DNE 6. JUNIJA 1920.

Prosimo sočutno občinstvo, da se ga brez izjeme vsi udeležo.

Obenem prosimo gospdč., katere bi imele veselje prodajati csetlice, naj se zglasijo v nedeljo, 30. maja in v torek, 1. junija t. l. v uredništvu „Ptujскеga lista“ pri g. Kopicu.

Poverj. odbor sploš. org. voj. inv. v Ptuj.

VSAKDO,

Les (plohe)

od 25 cm debelosti naprej se kupi v vsaki množini po najvišjih cenah. — Ponudbe na upravo „Ptujскеga lista.“

Na prodaj! V Budini pri Ptuj, biš. štev. 62, občina Berstje, v gostilni Marije Brus, se takoj proda ena lesena kolarnica (šupa), 7 m dolga, 5 m široka, z opeko krita in v zelo dobrem stanu. Kdor želi kupiti, naj se zgleda ravnotam.

Vsakovrstni čevlji in sandali,

dobro in lično izdelani, čevljske potrebščine, raznovrstno drobno ali galanterijsko blago, različni okraski, kakor vsi v papirno stroko spadajoči predmeti, dobe se vedno po primerni ceni v trgovini.

J. N. Peteršič v Ptuj.

CARRARA MARMORJA

prvovrstnega je došlo več vagonov.
Raznovrstna naročila nagrobnih spomenikov, plošč za pohištvo itd. sprejema

Kamnoseška družba Celje.

Ekspozitura Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavnica in rezerve okroglo K 50,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Podružnice v Splitu, Celovecu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3¹/₂% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3³/₄% čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite.

Izvršuje vse bančne transakcije.